

BİR KİTAP

Jeoloji Tarihi

• Andre Cailleux
Çev.: Sailli Yüksel

Ayhan SOL
MTA Genel Müdürlüğü

*Nedendir'-
bilinmez, ülkemiz
üniversitelerinde
ve- özellikle "doğal
bilimler ve
mühendislik,
fakültelerimde
inlim tarihi yok
farzedilir.'* -

42

İletişim Yayınları bir süredir Cep
• Üniversitesi adı altında bilim, felsefe tarih, sanat, politika gibi alanlar-
• da kitaplar yayımlamakta. Bunlar-
• dan {yer} bilimcileri lig ilendirecek
olan birkaçı *Matematik Tarihi, Biyo-
loji Tarihi, Psikoloji Tarihi*, meraklı-
sına *Neo-Klasik İktisat, Epistemolo-
ji, Fenomenoloji* ve tabii ki *Jeoloji
Tarihi*,

Nedendir bilinmez» ülkemiz üni-
versitelerinde ve özellikle doğal bi-
limler ve mühendislik fakültelerinde
bilim tarihi yok farzedilir. Bu konuda
verilen dersler ve yayımlanan ders
notları, kitaplar, vs, sayılıdır. Jeoloji
-bölümleri de by ilgisizlikten payları-
na düşeni almaktalar.-

Jeoloji tarihî (ve diğer bölümler,
için diğer bilim tarihleri) özellikle
yerbilimleri Öğrencilerine bilimlerini
sevdirirken bir yandan da onlarda
bir 'jeoloji kavramı* oluşmasına da
büyük bir katkıda bulunabilir. Öğ-
renciler uzun bir 'tarihin parçası' ol-
manın heyecanını ve gücünü hisse-
debilirler., Öte yandan: da kendi' bi-
limlerinin basitten karmaşığa nasıl
'evrim geçirdiğini izleyerek jeolojik
kavramları daha iyi anlayıp benim-
seyebilirler, heim de iyî bir jeoloji an-
layışı edinebilirler;.

Bu.kitap Andre Cailleutfnün kla-
sik jeoloji tarihî kitabın in-1961 bas-
kısından Salih Yüksel tarafından
• çevrilmiş. Çok hafif tercüme koku-
yorsa da kesinlikle rahatsız etmi-
yor. Bu katkısından dolayı kendisi-
ne minnettarız, çünkü-sanırım bu ül-
kemizde Türkçe yayımlanan ilk jeo-
loji tarihi kitabı, Umarım son. jeoloji
tarih kitabı olmaz.

Kitap tarih öncesinden başlaya-

rak jeolojinin gelişimini kronolojik
• bir anlayışla hikaye ediyor. Okun-
ması çok rahat, Kolaylıkla' bir hafta
sonu zaman- ayrılarak bitirilebilir.
Herkesin» bilmediği birçok şeyi öğ-
reneceği garanti. Bu arada jeoloji-
de bir süreklilik duygusu ile öğren-
mek ayrıca eğitici.

Tarih öncesinden 16. yüzyıla
kadar olan dönem için kitabın üçte
biri ayrılmış. Eski Yunan ve Roma
uygarlığından sonra- biraz kısa ola-
rak orta çağdaki Arap dönemine
geçiliyor., Çin uygarlığının etkisi ve
ortaçağ batı anlayışı da kısaca res-
medilmekte.

Onaltıncı yüzyıldan itibaren mo-
dern jeolojinin temelleri-atılıyor. Kı-
sa olarak her dönemde diğer bilim-
sel ve/veya ekonomik faaliyetler
de verilerek o döneme ait genel bir
perspektif de yerilmeye çalışılıyor.
On yedi, on sekiz ve on dokuzun-
cu yüzyı Hardaki faaliyetler ve jeolo-
jinin hemen tüm kavramlarının or-
taya çıkması görece olarak daha
' ayrıntılı bir şekilde anlatılıyor. Anla-
tım, alt başlıklarda jeoloji, mineralo-
ji, hidrojeoloji gibi bölümlenerek
yapılmakta. En sonunda ise "Nicel
Jeoloji"" başlığı -altında geçmişten
günümüze yerbilimlerinde yapılan
çalışmalar nicel olarak değerlendiril-
miş»

Tek eksiklik yirminci yüzyılın
• hemen hiç verifmemesi. Özellikle
levha tektoniğimin gelişim öyküsü
ilginç .olabilirdi., Bu konuda yabancı
birkaç kaynak var elbet.

ilk Türkçe jeoloji tarihî olarak
öğrencilere olduğu kadar "yaşlı" je-
ologlara da önerilir.,

İletişim Yayınları /1992 /127 s.